

Motion till riksdagen 2006/07:N293

av **Gunilla Wahlén m.fl. (v)**

Villkor för Exportkreditnämnden och Economic Partnership Agreement

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att miljöpolicyen även ska omfatta projekt under 100 miljoner kronor.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att regeringen bör initiera en översyn av EKN:s miljöpolicy så att det framgår vad som är en acceptabel miljöpåverkan.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att regeringen bör se till att det är EKN som har ansvaret för att miljökonsekvensbeskrivningar genomförs och inte det enskilda företaget.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att regeringen bör se till att EKN vid beslut om krediter ska följa grundläggande regler för arbetsrätt, barnkonvention och konvention om mänskliga rättigheter.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att Sverige i EU bör verka för att EPA utformas så att utvecklingsländerna själva får bestämma när de är redo att öppna sina marknader.¹
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att Sverige i EU, i enlighet med de afrikanska ländernas önskemål, bör verka för att lyfta investerings-, konkurrens- och upphandlingsreglerna ur EPA-förhandlingarna.¹

¹ Yrkandena 5 och 6 hänvisade till UU.

Fel! Okänt namn på

2 Bakgrund

Exportkreditnämnden (EKN) utfärdar exportkreditgarantier till företag som en försäkring mot uteblivna betalningar från köparen. EKN kan även försäkra mot politiska risker, t.ex. krig, lagändringar och revolutioner.

När EKN skall bevilja en exportkreditinvesteringssgaranti ansöker det exporterande företaget om en garanti. En handläggare på EKN bereder ansökan, därefter beslutar myndigheten om garanti skall utgå eller ej. I beslutet beskrivs vad som försäkras och vilka villkor som gäller. Det är risken, försäkringsbeloppet, kundens kreditvärdighet m.m. som bestämmer premien. Om det exporterande företaget tycker att garantin är till dess fördel, betalar de premien, och garantin träder i kraft. Om företaget inte får sin betalning för leveranser, kan de kräva ersättning från EKN. EKN försöker i sin tur få tillbaka de pengar som skulle betalats till företaget.

Den löpande verksamheten finansierar EKN genom exportföretagens premier. Den kapitalstock som EKN handhar kommer emellertid från skattemedel. Det är även staten som är den slutgiltiga garanten om affärerna går fel. En av förklaringarna till att EKN:s garantier är så fördelaktiga är att EKN inte har samma vinstkrav som vinstdrivande försäkringsbolag.

3 Bättre miljöpolicy

EKN gör en obligatorisk miljögranskning för samtliga projekt som kan få en negativ konsekvens på miljön, men detta gäller bara projekt som omfattar minst 100 miljoner kronor. Även projekt under 100 miljoner kronor skall omfattas av miljöpolicyen.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

I dag skall ett projekt som har stark negativ miljöpåverkan avslås, men det finns inte klara regler för vad som är en stark negativ miljöpåverkan. Det behövs tydliga riktlinjer för vilken miljöpåverkan som är acceptabel och vad som inte rymms inom den ramen. EKN behöver förbättra sin miljöpolicy, då den nuvarande har brister. Regeringen bör initiera en översyn av EKN:s miljöpolicy, så att det framgår vad som är en acceptabel miljöpåverkan samt att projekt även under 100 miljoner kronor omfattas.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

När EKN i dag bedömer att det måste ske en konsekvensbeskrivning, så ålägger de det enskilda företaget att utföra en sådan. Det förekommer ingen styrning om upplägg och inriktning. Det vore rimligare om det var EKN som var ansvarigt för att utföra miljökonsekvensbeskrivningen än det enskilda företaget. Regeringen bör tillse att det är EKN som har ansvaret för att miljökonsekvensbeskrivningar genomförs och inte det enskilda företaget.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

4 Männsliga rättigheter

Sverige har skrivit under ILO-konventionen, barnkonventionen och konventionen om männsliga rättigheter. Vänsterpartiet anser att de företag som erhåller exportkrediter från EKN måste följa dessa konventioner. Det bör vara ett krav för att staten skall garantera krediten till företaget. Sverige skulle på så vis kunna bli ett föregångsland när det gäller krav på exportföretag som upp- bär statliga garantier.

Regeringen bör se till att EKN följer grundläggande regler för arbetsrätt, barnkonventionen och konventionen om männsliga rättigheter.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5 Economic Partnership Agreement, handelsavtal

EU försöker tillsammans med länder i Afrika, Västindien och Stilla havet (de s.k. AVS-länderna) förhandla fram ett handelsavtal som går under namnet EPA (Economic Partnership Agreement). Det är tänkt att träda i kraft den 31 december 2007.

EU vill i detta avtal förhandla om regler för investeringar, konkurrens och offentlig upphandling. Detta har väckt mycket stark kritik från fattiga länder och folkrörelser. När i-länder försökte göra samma försök i WTO så stoppades processen, och regler om investeringar, konkurrens och offentlig upphandling lyftes ut ur förhandlingarna.

Det finns en risk att regler inom dessa områden skulle urholka möjligheten för fattiga länder att själva bestämma över sin utvecklingspolitik, t.ex. när det gäller att ställa krav på utländska företag. Det land i EU som känner störst tveksamhet till förslaget är Storbritannien. Den svenska regeringen har hittills inte stött Storbritanniens och AVS-ländernas krav på ökad hänsyn till utvecklingsländernas behov.

Med anledning av ovanstående anser vi att regeringen i EU bör verka för att EPA utformas så att det är utvecklingsländerna själva som får bestämma när de är redo att öppna sina marknader.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Vidare anser vi att regeringen i EU, i enlighet med de afrikanska ländernas önskemål, skall verka för att lyfta investerings-, konkurrens- och upphandlingsreglerna ur EPA-förhandlingarna.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 28 oktober 2006

Gunilla Wahlén (v)

Torbjörn Björlund (v)

Kalle Larsson (v)

Kent Persson (v)

Josefin Brink (v)

LiseLotte Olsson (v)

Alice Åström (v)